

Артеменко Л.В.

Национальный институт стратегических исследований,
региональный филиал в г. Львове

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ ЕС В КОНТЕКСТЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Резюме

В статье представлены особенности формирования инновационной стратегии стран Европейского Союза с учетом экономической безопасности. Проанализирована стратегия Европа-2020 на основе сравнительного анализа с предыдущей Лиссабонской стратегией. Особенное внимание автор обращает на Инновационный Союз как одну из флагманских инициатив в стратегии Европа-2020. Аспекты финансового обеспечения, а также последовательной реализации стратегии представлены с помощью программы Горизонт-2020.

Ключевые слова: инновационное развитие, стратегия ЕС Европа-2020, экономическая безопасность.

Artemenko L.V.

National Institute for Strategic Studies
Regional Branch in Lviv

FEATURES OF THE EU'S INNOVATION STRATEGY IN THE CONTEXT OF ECONOMIC SECURITY

Summary

The paper presents the features of the European Union's innovation strategy considering aspects of economic security. Europe 2020 strategy is analyzed on the basis of comparative analysis with the previous Lisbon strategy. The particular focus of the paper is the Innovation Union, as a flagman initiative of the Europe 2020 strategy. The aspects of financial support and consistent implementation of the strategy are presented with the help of Horizon 2020 programme.

Key words: innovative development, Europe 2020 strategy, economic security.

УДК 316.42.001.76(477)

Більська О. В.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

СОЦІАЛЬНЕ ІННОВУВАННЯ І ЙОГО ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

У контексті забезпечення інноваційного шляху розвитку країни розкрито потенціал соціальних інновацій. Надамо критичну оцінку наявним дефініціям категорії «соціальні інновації». Обґрунтовано концепцію сутності «соціальних інновацій» з позицій особливостей соціального трансформування національної економіки з виділенням деструктивних аспектів, обмежуючих її впровадження.

Ключові слова: соціальні інновації, тлумачення, оцінка, концепція, обґрунтування.

Постановка проблеми. Соціальна зорієнтованість у суспільному розвитку визнана переважною частиною світової спільноти в якості базової функції держави. Політика домінантності соціального як ціннісна орієнтація суспільства, безумовно, не могла обійти Україну, яка за зразком найбільш розвинених країн світу розбудовує на власних теренах з 1996 р. соціальну державу. В цьому контексті українське суспільство переживає вже близько 23 років поспіль трансформаційні перетворення, пов'язані зі створенням базових підвалин активізації економічної діяльності і зростанням на їх основі матеріального добробуту громадян. Проте здійснювані реформаційні заходи не призвели не тільки до покращення життєвого рівня населення, а, навпаки, у більшій мірі пов'язуються з соціальними втратами.

Необхідність посилення соціальної орієнтації в Україні змушує шукати нові інструменти забезпечення цивілізаційного поступу. У такому контексті особливу значимість набуває переорієнтація вітчизняної економіки на інноваційний шлях розвитку. Але час вніс деякі корективи в класичні позиції щодо сприйняття «інновацій» та «ін-

новаційної діяльності». Справа у тому, що досить тривалий час з інноваціями пов'язували розробку, створення і розповсюдження нових видів виробів, технологій, форм організації виробництва тощо. Вивчення ж реалій розвинених країн, які торують шлях соціалізації економіки, приводить до висновку, що інноваційне середовище формується не тільки під потреб техніки і технології, а й завдяки соціальним інноваціям. У зв'язку з цим закономірним процесом сприймається активізація наукових досліджень щодо соціального інновування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досить широкий спектр питань щодо посилення соціальної компоненти в розвитку висвітлений у наукових працях О. Амоші, В. Беседіна, Д. Богині, З. Варналія, З. Галушки, В. Гейця, М. Герасимчука, В. Гришкіна, О.Гришної, Г. Губерної, М. Долішнього, С. Дорогунцова, Н. Деевої, Т. Заяць, Ю. Зайцева, Б. Кваснюка, В. Мікловди, Е. Лібанової, Л. Лісогор, І. Лукінова, О. Новікової, В. Новікова, В. Онікієнко, В. Рибак, М. Соколика, Л. Тимошенко, Л. Червоної та багатьох інших. Разом з тим, незважаючи на наявність вагомої теоретичної спадщини, реалії соціального

перереформатування економіки вказують на прояви деструкцій в формуванні доходного потенціалу населення та отриманні ним певних видів благ для задоволення потреб і порушенні тим самим нормального ходу відтворення працездатності.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Ці реалії свідчать на користь того, що питання реалізації державою свого соціального призначення через соціальні інновації є настільки організаційно складними, що деякі з них потребують наукового упорядкування в контексті змістовного наповнення та технології здійснення. У цій ситуації проста логіка підводить до необхідності більш ретельного вивчення сутності соціальних інновацій, які діють у соціальному просторі країни, і встановлення їх впливу на соціальну динаміку.

Керуючись нагальними вимогами посилення соціальної компоненти в забезпеченні суспільної динаміки, нами в межах даної статті було поставлено завдання визначитися з сутністю «соціальних інновацій» та розкрити деякі аспекти впровадження їх в практику програмування соціально-економічного розвитку в умовах перехідної економіки з ринковим механізмом забезпечення активності на національних теренах.

Виклад основного матеріалу. Термін «соціальні інновації» являє собою словосполучення з понять «соціальний» і «інновація». За канонічними підходами слово «соціальний» походить від латинського *socialis* і тлумачиться як «спільний, суспільний» [1, с. 751]. Згідно зі словниковим виданням, «інновація» ідентифікується з нововведенням або комплексом заходів, спрямованих на їх впровадження [2, с. 498].

На перший погляд, поняття «інновація» та «соціальний» за поданою їх сутністю досить легко сприймаються порізно та в простому поєднанні без будь-яких запитань. Проте це відчуття є оманливим в силу тлумачення виокремлених термінів на побутовому рівні без достатнього їх змістовного навантаження.

У дійсності йдеться про достатньо мірою не осмислену теоретичну конструкцію складного поняття «соціальні інновації», створення якого базується не на підставі суто об'єднуючої логіки, а виключно на прикладному аспекті, тобто прив'язці до конкретної проблеми і її розгляді як єдиної категорії.

Аналіз літературних джерел з піднятого питання надає можливість констатувати про складення декількох наукових течій щодо тлумачення категорії «соціальні інновації». Це природно, оскільки до розробки даної проблеми залучилися психологи, економісти, соціологи, філософи та політичні діячі та ще й у різні часові проміжки. Цікаво, але ті вчені, які концентрували увагу на інноваціях, розглядали «соціальні інновації» в контексті інновування, а ті, хто опікувався розбудовою соціальної сфери, актуалізували це питання на ній.

З представників першого напрямку вітчизняний соціолог І.А. Мейжис пов'язує з ними «...безпервну структуралізацію і переструктуралізацію тієї арени, на якій люди виконують ті чи інші дії, намагаючись знайти рішення проблем і завдань, що постають перед ними» [3, с. 62].

Молодий науковець Сумського державного університету Н. Летуновська ідентифікує соціальні інновації з процесом «...виникнення нових методів та технологій, форм соціальних відносин, які сприяють покращанню ефективності суспільної соціальної політики» [4, с. 1].

Відомий український вчений Л. Бойко-Бойчук відносить до соціальних інновацій тільки ті з нововведень, які «...спрямовані на зміну поведінки людини» [5, с. 94], а російський фахівець у галузі права О. Набатова кваліфікує їх дещо ширше – як «...процес перетворення нововведень в соціокультурні норми і зразки поведінки» [6, с. 2].

Співробітник Харківського національного університету імені В. Каразіна Є. Кучко визначає соціальними ті інновації, які спрямовані на «...поліпшення якості життя населення та стимулювання соціальної динаміки» [7, с. 28].

Майже подібна інтерпретація з наголосом на «інновації» простежується у визначеннях «соціальних інновацій» і вченими інших країн.

В «Стенфордському віснику соціальних інновацій» за 2008 р. американські вчені надають соціальним інноваціям якостей «...нестандартного рішення соціальної проблеми, яке є більш ефективним, доцільним, життєздатним» або «...існуючих рішень, для яких створені цінності виникають переважно для суспільства в цілому, ніж для окремих індивідів» [8].

Відносно спрямованості тлумачень на соціальну сферу, то один з представників цього напрямку російський соціолог М. Басов тлумачить «соціальні інновації» як «...нововведення в соціальній сфері, що сприяють вирішенню суперечностей, які виникають за умов неоднорідного та нестабільного суспільного розвитку, співіснування різних аксіологічних систем, посилення процесів соціальної мобільності» [9, с. 187].

Словенська дослідниця соціальних інновацій Д. Завіршек пропонує сприймати їх як «...нововведення у соціальній роботі...» спроможні «...через перетворення певних соціальних реалій викликати зміни у відносинах влади та розподілі ресурсів» [10, с. 14].

Оцінюючи приведені тлумачення, важливо побачити в них не лише суто теоретичні есенції, а міру зв'язку з сучасністю. На наш погляд, в приведених дефініціях соціальних інновацій практично не відчувається зв'язок з основною метою соціально-економічного розвитку.

З врахуванням даного уточнення імпує логіка української вченої Л. І. Федулової, яка відносить до соціальних інновацій «...нові методи, способи досягнення соціального результату відповідно цілей розвитку суспільства» [11, с. 73].

Потрібно послатися і на позицію в цьому питанні польського соціолога Я. Щепанського, який розуміє під соціальними інноваціями «...серію явищ взаємодії людей один з одним..., що змінюють стосунки між людьми або відносини між складовими елементами спільноти» [12, с. 194].

Передусім зауважимо, що різні наукові течії і підходи неоднозначно визначають сутність соціальних інновацій і залишають питання практично відкритим. Якщо бути об'єктивним щодо останніх формул соціальних інновацій, то вони несуть у собі певне інформаційне навантаження щодо спрямованості на досягнення загальної суспільної мети і, більш того, певною мірою відбивають суто цивілізаційні аспекти розвитку. Але маємо врахувати й інше. У них відсутня концентрація уваги на особливостях етапу суспільного поступу, а використовується досить загальний підхід в результаті чого формула набуває універсального характеру з слабкою прив'язкою до реалій. Що ж стосується поняття «соціальний», то в тлумаченнях воно ідентифікувалося з різноманітними поняттями, не завжди іманентними йому.

Щодо невизначеності з терміном «соціальний», то теоретик американського менеджменту П. Друкер дійсно наголосив, що «... соціальне ... – це щось занадто складне. Складно допустити, що існує лише одна проста відповідь на них, якщо вони взагалі можуть бути вирішені, то в них завжди кілька рішень і жодне з них не є абсолютно правильним» [13, с. 77].

На нашу думку, базові методологічні принципи природи «соціального», напрацьовані К. Марксом. Ним цей термін використовувався в двох значеннях, а саме *gesellschaftlich* (суспільний) і *sociales* (стосунки людей у суспільстві) [14, с. 77]. Коли порушувалася проблема загальносуспільного характеру, К. Маркс надавав перевагу поняттю *gesellschaftlich*. Привертає увагу факт застосування ним терміну *sociales* до відносин людей між собою, факторів та умов їх життєдіяльності, власного становища і ролі в суспільстві й ставлення до суспільства. Ми не ставили завдання в рамках статті реабілітувати методологічні принципи класика політичної економії, але впевнені, що саме поняття *sociales* дозволяє інтерпретувати категорію «соціальні інновації» з позицій сьогодення.

Окрім виокремлення змісту «соціального» як відносин індивідів і взаємодії певних груп, слід уточнити їх спрямованість в контексті урахування логіки і змісту трансформаційних перетворень відповідно національної концепції розбудови держави з домінуванням у ній сфери соціальних відносин.

Кожна з країн, що проводить конструктивну соціалізацію інноваційної економіки, вирізняється складом і структурою компонентів, що забезпечують соціальність, проводить соціальну політику за власною схемою і в економічно можливих для них межах. Це ствердження не викличе заперечень, оскільки в кожній з країн, навіть із порівняно високим рівнем розвитку, концентрується тільки властивий їм набір проблем, які можна і слід вирішити на базі соціальності. Виходячи з цієї надзвичайно важливої методологічної позиції, слід формалізувати й окреслити уявлення щодо особливостей реалізації соціальною державою «соціальності» в ринковому просторі України.

В економічному контексті зміст національних особливостей трансформаційних перетворень звівся, за образним висловом деяких учених, до «...свідомого відступу на більш помірковані позиції в усупільненні економіки...» [15, с. 140]. Ми розглядаємо ці зміни як вихідні витоки дрейфу суспільства від домінування суспільних інтересів до індивідуальних чи то до певного співвідношення між ними. На тлі змін, що відбувалися в країні, та й на всьому пострадянському просторі логічно мала б активізуватися наукова полеміка щодо більш чіткого й адекватного часу визначення змісту «соціального» з метою недопущення чергового перетворення соціальної спрямованості в розвитку на гасло і тільки.

Своєрідною фіксацією передумов об'єктивного сприйняття суспільної реальності є, на наш погляд, західна наукова думка, яка базувалася і базує до останнього часу свої теорії на досить сприятливому соціальному матеріалі, оскільки в більшості розвинених країн світу практично панує соціально орієнтована ринкова економіка. За ствердженням лауреата Нобелівської премії Ф. А. Хайєка визначення поняття «соціальний» застосовне до всього, що зв'язано зі зменшенням або усуненням відмінностей у доходах [16, с. 203].

Отже, основний продукт соціальної держави, яким виступає «соціальність» в умовах відступу від повної соціалізації до часткової постає в якості як процесу, так і результату гетерогенних відносин між людьми в ході діяльного спілкування і спрямованих на зменшення неприйнятної асиметрії у їх доходах. Науковцями, які розробляли проблему соціальних інновацій, у тому числі і українськими, була викинута з розгляду ланка, яка опосередковувала ці спільні дії. Ми маємо на увазі проблему суперечностей чи відмінностей у доходах та питання їх зменшення або усунення.

Розвиток суспільства в напрямку пом'якшення нерівності у розподілі доходів, притаманних ринковій економіці, послаблення суперечностей між учасниками виробничих процесів та запобігання соціальних конфліктів об'єктивно потребує від системи управління суспільною динамікою адекватної стратегії та заходів. Конструкція механізмів щодо досягнення того чи іншого рівня соціальності в суспільстві не є довільною. Вона, беззаперечно, є наслідком відтворення впливу об'єктивних законів суспільного розвитку. Проте, якщо конструкція механізмів не адекватна відповідному періоду часу, реальний процес набуття соціальності розвивається за стихійно сформованими діями.

І, оскільки запропоновані формули «соціальних інновацій» не є ідентичними моделі формування і змін соціальності, до останнього часу не видається можливим підпорядкувати їх реальним соціалізаційним процесам. Як наукова категорія «соціальні інновації», на наш погляд, відтворюють відносини між суб'єктами економіки з приводу проектування і впровадження інновацій у різні сфери національної економіки, які потенційно спроможні змінити на краще відповідно цивілізаційним стандартам соціальність у суспільстві.

У поданій інтерпретації соціальні інновації постають у якості рішення потенційно спрямованого на ліквідацію інституційних розривів в тканині соціалізації. Подібний більш поширений і конкретизований концепт соціальних інновацій до український реалій вимагає відповідної трансформації політичної, економічної та соціальної систем будь-якої країни і об'єктивно зумовлює необхідність формування сучасної моделі управління суспільним розвитком, адекватної логіці реальних суспільних трансформацій.

З визначеністю сутності «соціальних інновацій» постає потреба апелювання до змісту національної політики забезпечення соціальності у розвитку та виявлення деструкцій у механізмі її формування й реалізації. Безумовно, соціальна політика являє собою не настільки просте явище для її повної діагностики, оскільки поле її охоплення не замикається суто на соціальній інфраструктурі, а виходить на економічну складову життєзабезпечення. Водночас не слід виключати методологічні можливості врахування факту сповідування в соціальній політиці системи пріоритетів, за якими вона різниться набором заходів і інструментів відповідно до етапу цивілізаційного поступу.

З переходом до ринкового механізму активізації економічної діяльності були задіяні невідомі раніше українській спільноті як стимули збагачення, так і загрози збідніння. Власне, висока ймовірність одночасного формування діаметрально протилежних результатів з оконтуренням різновеликої частки учасників виробничого процесу генерує дохідну, а отже і майнову нерівність суб'єктів економіки.

У цьому контексті яскраво вираженою світовою тенденцією постає упорядкування життєвого рівня населення через систему соціальних стандартів та соціальних гарантій держави, а також методології їх встановлення і руху до них. Саме у спектрі тлумачення приведених понять інституційними управліннями та технології встановлення їх величин, а також оперування змінами дістали прояв парасоціальні аспекти інновування деструктивного плану, які гальмують суспільну динаміку.

В результаті вивчення державних актів та спектру питань з піднятої проблеми в законах і постановках вищого законодавчого органу, а також виступах і публікаціях депутатів та управлінців різного рівня презентації ми прийшли до висновку про використання понятійного апарату, який формує асоціальність. В Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» базовим державним соціальним стандартом визначено прожитковий мінімум, але аж ніяк не рівень платні, який пов'язується з середнім достатком. Ми впевнені у тому, що соціальний стандарт зовсім не тотожний соціальним показникам, пов'язаним з мінімальними рівнями відтворення життєздатності людини, забезпечення, споживання чи надання послуг. Стандартом не можуть бути мінімальні розміри матеріальних і інших благ, які наперед не можуть забезпечити кожній особі необхідний для неї достатній рівень життя. До парасоціальних інновацій ми відносимо і ірраціональну технологію досягнення сумнівної в контексті формування суспільства добробуту через зменшення частки населення з доходами в межах прожиткового мінімуму за умови утримання останнього в площині незмінності з врахуванням інфляції. Соціальний стандарт не постає у якості чогось застиглого, наперед визначеного і незмінного у часі.

Дія нівелювання цього деструктивного аспекту держава прийняла на себе зобов'язання щодо

соціальної підтримки тих, хто ще або вже неспроможний до підтримання власної життєдіяльності. Лейтмотивом цієї концепції формування і підтримання соціальності сприймається масштабний вторинний перерозподіл доходів через соціальні трансферти. Але подібні дії більшою мірою засвідчують не про соціальні досягнення, а про те, що соціально-економічний механізм, який використовувався для забезпечення соціальної динаміки, розширював коло осіб, які потребують державного втручання, і посилював соціальну дезінтеграцію, не маючи внаслідок цього подальших перспектив. Стало очевидним, що подальше виконання соціальної функції виключно державою без обмеження контингенту опікуваного нею населення, яке реально потребує суспільної підтримки, утримує і утримуватиме країну на нижчому щаблі розвитку.

Висновки і пропозиції. Отже, проголошений в Україні ще на початку реформаційних заходів курс на розбудову соціальної держави об'єктивно зумовлює пошук нових інструментів та технологій забезпечення соціального розвитку. Проте реалізація цієї вимоги стримується фактом того, що в теорії соціального інновування нагромадилося забагато схоластики і абстрактних конструкцій, які орієнтують практику на повільні і, як правило, часткові зрушення в тих сферах економіки й суспільного життя, де є нагальна потреба в якісних і швидких радикальних змінах. Сферою концентрації зусиль наукової думки щодо соціальних інновацій має стати в найближчій перспективі досягнення узгодженості між виробництвом і споживанням. В основному йдеться не тільки і не стільки про створення нової системи соціальних стандартів та гарантій, а насамперед про впровадження соціальних новацій у систему мотивації поведінки суб'єктів господарювання і найманих працівників.

Список літератури:

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка: 70 000 слов / Под ред. Н.Ю.Шведовой. – 23-е изд., испр. – М. : Русский язык, 1990. – 917 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Мейжис І.А. Соціальні інновації в українській сучасності / І.А. Мейжис // Наукові праці. Соціологія. – Вип. 172. – Т. 184. – С. 61-67.
4. Летуновська Н.С. Роль соціальних інновацій у діяльності вітчизняних підприємств / Н.С. Летуновська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/31164/1/letynovska.pdf>.
5. Бойко-Бойчук Л.В. Поняття «соціальна інновація»: типи визначень, приклади застосування / Л.В. Бойко-Бойчук // Наука і інновації. – 2009. – Т. 5. – № 5. – С. 94-99.
6. Набатова О.А. Институциональные аспекты социальных инноваций в постсоветских экономиках / О.А. Набатова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/14_94537.doc.htm. – С. 1-4.
7. Кучко Е.Е. Социальные инновации: подходы к определению и классификации / Е.Е. Кучко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. – № 941. – 2011. – С. 27-33.
8. Phills Jr. Rediscovering Social Innovation / Jr. Phills, K. Deiglmeier, D. Miller // Stanford Social Innovation Review – Fall 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.scireview.org/articles/entry/rediscovering_social_innovation.
9. Басов Н.В. Инновация как фактор социальной самоорганизации: процессуально-пространственное моделирование / Н.В. Басов // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2008. – Т. XI. – № 4. – С. 185-203.
10. Zaviršek, D. Social Innovations. A New Paradigm in Central European Social Work // Perspectives in Social Work. – 1995. – September. – Vol. 1. – S. 145-148.
11. Федулова Л.І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2008_3/60-74.pdf.
12. Щепанский Я. Элементарные понятия социологии / Я. Щепанский; Пер. с польс. – Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1967. – 214 с.
13. Drukcer P. The Practice of Management / P. Drukcer. – L. : Harper Business; Reissue edition, 2006. – 416 с.
14. Маркс К. Экономическая рукопись К. Маркса «К критике политической экономии» / К. Маркс, Ф. Энгельс // Сочинения : в 50-ти т.; 2-е изд. – М. : Изд-во полит. лит., 1973. – Т. 47. – 677 с.
15. Гришкін В. О. Соціалізація економіки України: теорія, методологія, перспективи : монографія / В. О. Гришкін. – Д. : Пороги, 2005. – 498 с.
16. Хайек Ф. А. Пагубная самонадеянность. Ошибки социализма / Фридрих Август фон Хайек ; пер. с англ. Е. Осипова. – М. : Новости, Catallaxu, 1992. – 304 с.
17. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: за станом на 5.10.2000 року № 2017-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – Ст. 49.

Бильская О. В.

Днепропетровский национальный университет имени Олеса Гончара

СОЦИАЛЬНОЕ ИННОВИРОВАНИЕ И ЕГО ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ В УКРАИНЕ

Резюме

В контексте обеспечения инновационного пути развития страны раскрыто потенциал социальных инноваций. Приведена критическая оценка существующих дефиниций категории «социальные инновации». Обосновано концепцию сущности «социальных инноваций» с позиций особенностей социального трансформирования национальной экономики с выделением деструктивных аспектов, ограничивающих ее внедрение.

Ключевые слова: социальные инновации, толкования, оценка, концепция, обоснование.

Bilskaya O. V.

Dnipropetrovsk National University of Oles Gonchar

INNOVUVANNYA SOCIAL AND ITS THEORETICAL AND PRACTICAL SUPPORT IN UKRAINE

Summary

In the context of innovative development of the country revealed the potential of social innovation. Shows a critical assessment of the existing definitions of the category of «social innovation». Justified by the concept of the spirit of «social innovation» from the point of characteristics of the social transformation of the national economy with the release of the destructive aspects of restricting its implementation.

Key words: social innovation, interpretation, evaluation, concept study.

УДК 338.432.001

Богдан О. Д.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті розглядається сучасна державна політика у сфері інноваційної діяльності агропромислового комплексу. Проаналізовано нормативно-правову базу, її цілі та фактичне виконання в секторальному розрізі, обсяги державних витрат, прямі та непрямі методи державної підтримки інноваційного розвитку. Досліджено особливості надання податкових пільг при інвестуванні в інновації. Ураховуючи зарубіжний досвід європейських країн світу, надано загальні рекомендації щодо вдосконалення державної інноваційної політики.

Ключові слова: інноваційна діяльність, державна політика, фінансування, методи державного регулювання, законодавство.

Постановка проблеми. Досягнення конкурентоспроможності вітчизняної економіки відбувається шляхом стимулювання впровадження технологічних інновацій, прискорення процесу оновлення виробничих фондів і реалізації принципів сталого розвитку. Забезпечення необхідного рівня продовольчої безпеки та інклюзивного розвитку економіки можливо не лише завдяки ефективному функціонуванню агропромислового комплексу, а й за умов державної підтримки інноваційного розвитку його підприємств. З урахуванням наявних недоліків ринкових механізмів впровадження нововведень на підприємствах виникає об'єктивна необхідність детального дослідження державного регулювання інноваційних процесів агропромислового сектора економіки України в контексті нормативно-правового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням особливостей державного регулювання інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі (АПК) займалися: Б. Андрушків, Л. Білозор, С. Володін, В. Геєць, М. Дем'яненко, М. Кропивко, М. Латинін, М. Малік, П. Саблук, Н. Сіренко та інші вітчизняні науковці. За результатами вивчення їхніх праць слід констатувати,

що державна підтримка характеризується недостатнім стимулюванням застосування результатів інноваційного та інвестиційного розвитку з наукової у виробничу сферу.

Переважає більшість науковців наголошує на проблемі неефективності розподілу державних коштів, що пов'язана з відсутністю спільної та скоординованої роботи механізмів функціонування сектора. Основою такої проблеми є недосконалість чинної нормативно-правової бази. У своїх численних наукових працях Н. Сіренко [1] ґрунтується на системно-комплексному та синергетичному підходах, де інноваційний розвиток агропромислового сектора розглядається як сукупність взаємоузгоджених елементів. У розрізі досліджень автором розроблено концепцію управління, заходи державного стимулювання інноваційного розвитку агропромислового сектора України, з урахуванням державних пріоритетів.

Можна погодитися з поглядами С. Володіна [2], який стверджує, що завдання реалізації стратегічних напрямів інноваційного розвитку агропромислового сектора є «формування інноваційної політики в наукоємній сфері для забезпечення безперервної інноваційної діяльності». Досліджу-